

Nefarmakologické ovplyvnenie bolesti u novorodenca pri odbere kapilárnej krvi

Katarína Chromčíková – Univerzitná nemocnica Martin, Neonatologická klinika
Gabriela Magyarová – Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, Neonatologická klinika

Bolesť – nepríjemný **emocionálny** a **zmyslový** zážitok, ktorý je spojený s **potenciálnym** alebo skutočným poškodením tkaniva, alebo sa ako taký opisuje. Bolesť je vždy subjektívna.

(International association for the Study of Pain)

Tvárový skóring bolesti

čelo - prítomné vrásky
obočie - vypuklé, zvrátené, priečne brázdny nad a medzi obočím
očné viečka - vykľuté, zvrátené
nasolabiálne ryhy - zvýraznené, nad nimi vytvorené valy
ústa - otvorené, ústne kútiky poklesnuté, perý vykrivené nadol
jazyk - napnutý, okraj jazyka stiahnutý smerom hore, z jazyka vytvorený žliabok, posunutý dozadu
brada - chvejúca sa

Možnosti nefarmakologického ovplyvnenia bolesti:

- použitie sacharózy,
- nenutritívne sanie,
- kľokankovanie,
- udržiavanie fetálnej polohy,
- zavinutie dieťaťa (swaddling),
- dojčenie,
- odpútavanie od bolesti.

Použitie:

- predčasne narodení aj v termíne narodení novorodenci,
- kapilárny, alebo venózný odber,
- s.c. alebo i.m. injekcie.

(Prevention and Management of Pain in the Neonate: An Update, 2006)

Kapilárny odber vykonávaný počas dojčenia – pri použití tvárového skóringu je možné vidieť, že dieťa oveľa menej reaguje na bolestivý podnet

Hodnotenie bolesti

- je ťažké pre jej subjektívnosť a obmedzenú schopnosť novorodenca vyjadriť svoju bolesť, preto sa používajú na opis motorickej odpovede, mimika, plač, zmeny fyziologických parametrov (srdcová frekvencia, tlak krvi, saturácia O₂, dychová frekvencia)
- použitie rôznych skórovacích systémov (napr.: Neonatal Facial Coding System, Neonatal Infant Pain Scale a Premature Infant Pain Profile)

(Shah PS, Aliwalas LL, Shah V: Breastfeeding or breast milk for procedural pain in neonates, 2009)

Kapilárny odber vykonávaný „rutinným“ spôsobom – na základe použitia tvárového skóringu vidíme, že dieťa pociťuje silnú bolesť

Dojčenie ako analgetikum

- prítomnosť upokojujúcej osoby – matky,
- fyzický kontakt (styk kože s kožou upokojujúcej osoby),
- odpútanie pozornosti,
- sladkosť MM (laktóza a iné zložky),
- vyššia koncentrácia tryptofánu v MM (predchodca melatonínu, ktorý zvyšuje koncentráciu beta endorfínov),
- ak nie je možné dojčiť, tak sa môže použiť MM na jazyk (nedonosení novorodenci).

(Shah PS, Aliwalas LL, Shah V: Breastfeeding or breast milk for procedural pain in neonates, 2009)

Záver

V súčasnej dobe už vieme, že vystavenie novorodenca bolestivým podnetom bez tlmenia bolesti, môže v neskoršom období vyvolať bolestivejšiu reakciu na rovnako bolestivý podnet, čiže v hodnotení bolesti dosahuje vyššie skóre. Dieťa sa samo brániť nevie, ale bolesť cíti rovnako ako my všetci. Preto, ak je možné dieťa chrániť pred bolesťou takým jednoduchým, efektívnym a bezpečným spôsobom ako jedojčenie jeho matkou, malo by byť našou povinnosťou (ak nie sú žiadne zdravotné prekážky zo strany dieťaťa či matky) zavádzať do praxe takýto postup.

(Blass, 1995,1997; Heine, 1999; Barrett, 2000; Schollin, 2004)